

Kako naj se oskrbuje breja krava in kako potem, ko stori.

Vsakemu živinorejcu je gotovo dobro znano, kako nevarnosti je živina, ko ima storiti, kako se pripeti, da zvrže, ali da celo pogine, če se je poloti mrzlica, potem ko je storila. Da krava zvrže ali celo nevarno oboli, so vzroki lahko različni.

V mnogih slučajih je ravno nepravilno oskrbovanje breje krave krivo prejnavedenim dogodkom in ravno o tem hočem tu podrobneje razpravljati. Vzroki temu so navadno ti-le:

Predolgo trajajoče molzenje.

Navadno se opazi, da kolikor dalj časa je krava breja, tolikor bolj se ji množina mleka zmanjšuje.

Mladič, nahajajoč se v materinem telesu, uporabi za svoj razvoj pretežno večino vpopolnjevanja snovi, ki so dosepele s krmo v stankin utrobu; prav zato zmanjkujejo za tvorbo mleka sicer vedno v večji in večji meri, vsled česar izločevanje mleka sčasoma popolnoma ustavi. V dobrih mlekaricah opazimo vendar in to pri mladičih pasmah, da molzejo krave še celo proti koncu brejosti in da se pri nekaterih mleko celo ne ustavi. Prav napačno pa je, ko bi tem slučajem kravo dotle molzli, dokler stori.

Kravi, starki bi odtegnili preveč vpodabljalnih snovi, ki jih tele neobhodno potrebuje v prvi dobi svojega razvoja. Radi odtegnitve teh snovi bi se tele ne zamoglo dovolj krepko razvijati, ostalo bi slabotno.

Pa tudi mlečni žlezi je počitek neobhodno potreben in sicer zato, da izločuje krava, potem ko stori, mleko v obilnejši meri. Če se mleko v breji kravi noče ustaviti, potem je treba, da se ga ustavi na umetni način. Seveda se ne sme uporabiti v ta namen zdravila ali krma, ustavijo mleko hitro, ker povzročata to neredno vpodabljanje snovi, kar utegne mladiču škodovati, marveč sme se le molzenje polagoma ustaviti.

Približno 8 do 9 tednov, predno ima krava storiti, pomolze naj se namesto trikrat, le dvakrat na dan (mesto dvakrat le enkrat). Kakih do 10 dni pozneje pa samo enkrat in preneha naj se popolnoma z molženjem nekaj tednov prej, reden stori.

Krb za brejo živino jemnogokrat napačna.

Breja krava potrebuje pred vsem miru, katera pa nikakor nima, ako stoji v hlevu med drugo živino. Zato bi moral poskrbeti živinorejec, da se preloži breje živali v poseben hlev, ali pa da se preloži v hlevu, kjer so, na poseben prostor. Breja žival mora imeti zadostno prostora, treba jej je dobro nastiljati, da na mehkem leži in treba jo je tudi redno in bolje rmiti.

Pazi naj se, da ne bo breja krava nikdar na prepihu, sicer se lahko nevarno prehladi.

Posebno naj se pazi, ko se spušča breja živina iz hleva, bodisi radi napajanja ali pa izidavanja gnoja, kajti če se breja živina v truhlih vdari ali še celo pade, potem je nevarno, da zvrže.

Prav iz enakega vzroka se toplo priporoča, naj se breje živine ne goni z drugo na pašo.

Največ pogrškov se pa opazi pri krmljenju.

Staro in dobro pravilo je, da se mora krmiti brejo živino s tečno in zdravo krmo; pa tudi pri tem je treba previdnosti. Krma bodi sicer tečna in lahko prebavljiva, sicer pa takšna, da se žival preveč ne zapase. Težko prebavljiva krma in takšna, ki živino napenja, naj se nikdar ne poklada.

Pred vsem je treba paziti, da se vamp ne preobloži, kar se čestokrat dogaja s pokladanjem zelene klaje, sicer pa tudi pri zimskem krmljenju. Napihnjeni vamp tišči na maternico, kar škoduje razvoju ploda; zato naj se poklada breji živini rajši po malem pa večkrat.

Posebno važno je, da je krma, ki se poklada breji živini, zdrava. Krmske rastline, napadene od rje, zatuhlo, plesnivo seno provzročijo lahko da krava zvrže.

Najbolj nevarna pa je mlademu plodu gliciva, ki provzroča snetjavost žita, katera dosepe lahko z napadenim žitom potom zdrobljenega žita ali pa otrobov v goveje truplo; pa tudi seno je večkrat napadeno od te glicive. Prav velika opreznost pri kupovanju krme nas lahko pogostoma obvaruje škode.

Napaja naj se breja krava vselej z mlačno vodo. Kako škodljiva je premrzla voda, uverimo se lahko s tem, če položimo med napajanjem dlani na trebuh breje krave, ko je takšno vodo spila. Čutili bomo pri tem, da se začne tele živahno premikati.

Kolikor bolj se bliža brejost svojemu koncu, toliko natančneje je treba paziti na krmljenje.

Kakšne tri dni, preden krava stori, naj se ji poklada le polovico ono krme, katero je dobivala prej vsak dan. Za takšno kravo je treba skrbeti kakor za bolnika in zato je najbolje, če se ji poklada le dobro seno in mlačna pijača. Preobila množina klaje v zadnji dobi brejosti, ko je že tako telo razdraženo in bolno, provzroči lahko vnetje in tudi prav nevarno porodično mrzlico.

Prav tako skrbno je treba ravnati s starko, ko je storila. Šele ko se je starka pomirila, — in to se ne zgodi naglo — naj se ji da nekoliko sena in oblude obstoječe iz otrobe in lanene moke. Pri takem skromnem krmljenju je treba vztrajati še dva do štiri dni, ter šele potem ko postane starka bolj živahna in se je opomogla, naj se jo privadi polagoma na prejšnjo množino krme.

Navadno se začne izločevati mleko o porodu samo o sebi. Sredstev, katera pospešujejo ali silijo na to, da se začne mleko izločevati, kakor vkuh z aromatičnimi semeni (koromačem, janežem, korjandrom) naj se živali, ki je storila, nikar ne daje, kajti z njimi se organizem, ki je že sam na sebi močno razdražen, še bolj razdraži. Edino in zadostno sredstvo za pospešitev izločevanja mleka je večkratni poskus z molženjem, ker mehanično draženje vimena poveča delavnost mlečnih žlez.

Cebelarstvo in sladkor.

Kakor se oddaja že več let rudeča sol za živino in denaturirani špirit za kmetijsko in obrtno uporabo davka prosto, tako je začela davati vlada na opetovano prošnjo čebelarstevskih društev, čebelarjem v uvaževanja vrednih okoliščinah tudi denaturirani brezdačni sladkor za krmljenje čebel. In to poslednje v blagor čebelarstva? — Ne vem, če se sme imenovati ta olajšava, olajšava v blagor čebelarstva, potem ko je sladkor, ki se oddaja čebelarjem za krmljenje čebel v silo, le za 30 vinarjev ceneji, nego je navadni sladkor! Ta od vlade čebelarjem dovoljeni, brezdačni sladkor je mešan s peskom in žagovino. To zmes čebelarji poprej skuhalo in krme potem z njo čebele. Po mojem prepričanju ta zmes čebelarjem prav nič ne koristi. Uporabil sem to mešanico pri mojih čebelah samo enkrat, a nečem je več, če bi jo dobil tudi prav zastoj. Raztopina tega sladkorja je umazana tekočina, ki vsebuje po mojem mnenju tudi kake kakšne bolezni. Če je že res kakšno slabo leto, da čebele namreč ne morejo nabrati zadostno množino strdi za prezimljenje, potem priporočam onemu, ki se nahaja v takšni zadregi, naj poklada svojim čebelam rajši kuhano raztopino čistega, kristalizovanega sladkorja. Spomladi pa dragi čebelar varuj se pred tem neumestnim korakom, da bi hotel vzgobji čebelno zalego z denaturiranim sladkorjem. Le najboljši med odgovarja zahtevam nežne zalega, kajti le po njem se zalega pravilno in dobro razvija, vse druge snovi, ki naj bi nadomestile sladkor (surogati), so zalegi le v škodo.

Čebelarji bojujejo že več let hud boj, kateri se mora skončati z njihovo zmago, sicer pa le tedaj, če ne bodo posegli po sladkorni zmesi. Slišal sem od zanesljive strani, da pripisujejo čebelarji v goriški okolici in sosednih goriških vaseh pojav gnilobe ravno pitanju čebel z denaturiranim sladkorjem. Vešč goriški čebelar se je izrazil in obenem trdil, da bo čebelarstvo hiralo, če se bo nadaljevalo s krmljenjem tega sladkorja, ker degenerirana čebela nima prihodnosti. Najstarejši in najsolidnejši ljubljanski veletrežec z medom pravi, da v bodoče ne bo več kupoval v jeseni čebel na Kranjskem, ker se njihov med noče strditi zaradi krmljenja čebel s sladkorjem. Dobil je letos iz Ogerskega krasen surov med (Rohhönig) za primerno ceno. Iz vsega tega sledi, da mora naša, z umazanim sladkorjem krmljena čebela degenerirati in tako bo slava kranjske čebele splavala po nesrečni sladkorni vodi.

Najbolj naravna hrana za čebele je bil in bo vedno le zdrav in pristen med. S poskušnjami in večletnimi izkušnjami se je dognalo, da obstoja razloček med hrano za vzdrževanje doraslih čebel in hrano za zalego. Prvim bi v skrajni sili pomagal sladkor, ako bi se ga jim pokladalo ob zimskem počitku. Pomniti je treba dobro to, da služi sladkor res le v to svrhu. Ko se začne v panjih novo življenje, pripravijo čebele posebno krmo. Za zalego je sladkor ne le manj vreden od medu, marveč če se

ga uporabljata redno, naravnost škodljiv in usodepoln. Za zalego je najboljša hrana le dober in zdrav med — pitaneč.

O fiziološkem pomenu sladkorja za čebelno pitanje je pisal sloviti švicarski čebelar dr. U. Kramer. Izpričal se je pred nedavnim časom na podlagi analize izdelanega in nezadelenega sladkornega medu, spravljenega iz zimskega gnezda s pomočjo medmetalnica.

V nezadelenem medu je bilo vode 19,5%, v izdelanem pa 20,2%, toraj več nego je dopustno pri medu. Ali čudno je to, da ni bilo več vode v nezadeleni strdi, kakor bi se domnevalo.

Množina inventiranega sladkorja v nezadeleni zalegi je znašala 60,9% v izdelani pa 64,1%. Sladkorjeva inverzija se namreč v celicah nadaljuje. Potemtakem je vsebina prekmorskega sladkorja (Rohrzucker) nazadovala od 14,9% v nezadeleni zalogi na 11,1% v izdelani zalogi. Ta izredno velika vsebina prekmorskega sladkorja dokazuje, da to ne more biti med. Množina dušika še precej odgovarja množini v medu, ona znaša namreč 0,28% v nezadeleni in 0,36% v izdelani zalogi. Odkod pa prihaja ta beljakovina? Iz sladkorja gotovo ne, marveč dodala jo je čebela. To nam pojasnjuje tudi okolnost, zakaj je čebela po pitanju s sladkorjem tako željna beljakovinstega cvetnega prahu. Razumljivo pa je tudi, zakaj po pitanju s sladkorjem tako hitro oslabi, če ne more nadomestiti beljakovin, ki jih je porabila pri sladkorju.

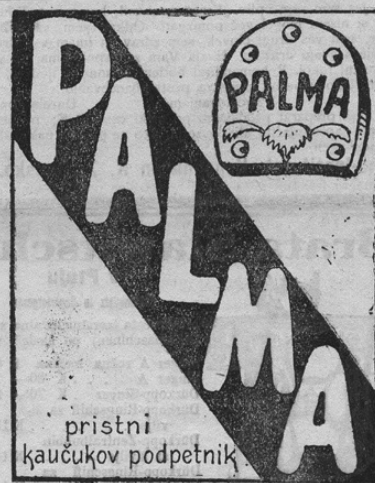
Z absolutno gotovostjo je toraj dokazano da:

1. prepogosto pitanje z velikimi množinami sladkorja in 2. pitanje ob slabem vremenu in kasneje, ko ni dobiti več obnožine (cvetnega prahu), čebela slabi.

Zdaj vemo tudi, zakaj gineva v panju obnožina po pitanju s sladkorjem, čeprav matica ni stavila nove zalege, — vemo pa tudi, zakaj decimira pitanje s sladkorjem spomladi, ko ni zunaj obnožine, čebele tako in povzroča nepravilno pokladanje nove zalege.

Navedel bi lahko še nebroj drastičnih izvajanj, ki naravnost svare pred pokladanjem sladkorja čebelar, ali za danes naj zadostuje to, kar sem povedal. Proč toraj s sladkorjem iz čebelnjakov, kajti z njim ne rešimo čebelarstva!

B. Prim. Gosp.

Lovske puške

v vsakovrstni izvršitvi

Flobertne in zračne puške, samokrese in revolverje,

lovsko orodje, zverjenje vabivce, na kratko: vse kaj sliši v to stroko se kupi po ceni in dobro v strogo realni tovarni za puške Ant. Antonitsch, Borovlje št. 112, Koroško. Cenik zastojn in franko. 308

Warletz & Pečnik

trgovina z lesom Brežice na Savi največja zaloga vseh vrsti dolgega, okroglega in rezanega lesa po najcenejših cenah. Skladišča tik Save. 288

Ekstra-plošča remontoar
duble-zlata-kavalirska ura

7 kron.

Pristinno zlatim uram natančno podobna. Krasno lepi, z roko gravirani pokrov na poskok z nežnimi desini. Vtisnjena kovinska cifernica z arabskimi številkami in sekundnim kazalcem. Natančno regulirano in garantirano precizno idočo pravo švicarsko kolesje. Originalni garancijski list za 3 leta. Cena 7 kron (poština 70 h). Colnine prosto po pozvetju od fabrike ur

Jakob König, Dunaj III/372, Löwengasse 37 A. 388